

საქართველოს
სახალხო დამცველი

№2

პარიოლული გამოცემა
2016 წ. თებერვალი

გამოცემულია ევროკავშირის პროექტის
„საქართველოს სახალხო დამცველის
აპარატის ხელშეწყობა“ მხარდაჭერით

საქართველოს სახალხო დამცველის საინფორმაციო ბიულეტენი

1. სახალხო დამცველის მისალმება

საქართველოს სახალხო დამცველი
შოტა ნატუშვილი

თებერვალში პირველი, რაც მინდა აღვნიშნო, ის არის, რომ პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტში 13-მა სახელმწიფო უწყებამ „2014 წელს საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიშის თაობაზე, საქართველოს პარლამენტის 2015 წლის 3 ივლისის დადგენილებით მიღებული რეკომენდაციების შესრულების ანგარიშები წარმოადგინა. მომწონს ეს ფორმატი და ვფიქრობ, აუცილებელია ამ ფორმატის არა მხოლოდ შენარჩუნება, არამედ მეტად გაძლიერება და დახვეწა, რათა გამყარდეს საპარლამენტო კონტროლი და შესაბამისად გაიზარდოს ხელისუფლების ანგარიშვალდებულებაც ადამიანის უფლებების უმნიშვნელოვანეს საკითხებზე ომბუდსმენის მიერ შემუშავებული რეკომენდაციების შესრულების მიმართ. ბუნებრივია, რომ ხელისუფლების მხრიდან ამგვარი დამოკიდებულება

ხელს შეუწყობს ქვეყანაში ადამიანის უფლებების დაცვასა და პატივისცემაზე დაფუძნებული გარემოს ჩამოყალიბებას. ანგარიშების შესახებ დეტალური ინფორმაცია შეგიძლიათ ჩვენი **ოფიციალური ვებგვერდის სიახლეებში** იხილოთ.

რაც შეეხება რეკომენდაციების შესრულებას, ზოგი შესრულდა, ზოგიერთი ნაწილობრივ შესრულდა, ნაწილი შესრულების პროცესშია. აქვე ვიტყვი, რომ ყველა რეკომენდაცია არ არის გაზომვადი და რთულია იმის განსაზღვრა, რამდენად რეალურად მოხდა მისი შესრულება. ამიტომ, მნიშვნელოვანი იქნება სამომავლოდ რეკომენდაციის შესრულების თუ არშესრულების ხარისხის განსაზღვრად ზუსტი ინდიკატორები შევიმუშაოთ.

მინიაჩი:

1. სახალხო დამცველის მისალმება	1
2. სახალხო დამცველის რეკომენდაციები და წინადადებები სახელმწიფო ხელისუფლებისა და აღმოსავლეთი თვითმმართველობის ორგანოებს	2
3. სახალხო დამცველის საჯარო განცხადებები	6
4. სახალხო დამცველისა და სახალხო დამცველის აპარატის საქმიანობა	8
შახვედრები	10
სემინარები და ტრენინგები	11
რეგულირებული ოქისების საქმიანობა	12
წარმართული ინდივიდუალური საქმიანობა	12
5. ღირსშესანიშნავი თარიღები	12
6. საერთაშორისო სიახლეები ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით	13
7. სახალხო დამცველის აპარატის ანგარიშები	15

მინდა, ცალკე გამოვეყო კონკრეტული რეკომენდაციები, რომელთაც არ დაუკარგავთ მნიშვნელობა, მათ შორის, დამოუკიდებელი საგამოძიებო მექანიზმისა და შრომის ინსპექციის შექმნა, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების გაეროს კონვენციის ფაკულტატიური ოქმის და ასევე „იძულებით გაუჩინარებისაგან ყველა პირის დაცვის“ შესახებ გაეროს კონვენციის რატიფიცირება, ეკომიგრანტების შესახებ კანონი და სხვა. ანუ, არის რამდენიმე ისეთი რეკომენდაცია, რომელზეც შეიძლება ითქვას, რომ კვლავ არ არის შესრულებული, თუმცა ჯერ კიდევ 2014 წლის დადგენილებაში იყო შესული.

ბოლო 5 წლის განმავლობაში სტატისტიკური მონაცემებით, სამუშაოს შესრულების დროს 500-მდე ადამიანი დასახიჩრდა და 240-მდე დაიღუპა. თუმცა სრულად ეს მონაცემებიც არ ასახავს რეალობას; ასევე, 3 5000 ეკომიგრანტი ოჯახი გვყავს ქვეყანაში. ეს არის მძიმე სურათი, რომელიც უამრავი ოჯახის ტკივილს, გაჭირვებას და უიმედობას წარმოაჩენს. ვფიქრობ, მნიშვნელოვანია ამ მიმართულებით სახელმწიფოს პოლიტიკისა და სტრატეგიის შემუშავება.

შრომის ინსპექციის შექმნის აუცილებლობაზე ერთმნიშვნელოვნად მიუთითებს **ტყიბულის მინდელის სახელობის მალაროში გაფიცულ თანამშრომელთა** პრობლემები. მალაროელები ადეკვატური შრომით პირობებსა და ღირსეულ ანაზღაურებას ითხოვენ. მდგომარეობა იმდენად დაიძაბა, რომ პირადად ჩავედი ტყიბულში შევხვდი გაფიცულებს და საგაფიცვო კომიტეტის წევრებთან, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს წარმომადგენლებთან და შპს „საქნახშირი ჯი-აი-ჯის“ კომპანიის ხელმძღვანელ პირებთან ერთად, რამდენიმე საათი განვიხილავდი გამწვავებულ პრობლემებსა და მათი გადაჭრის გზებს. შედეგად, გაფიცვა შეწყდა და მალაროელებმაც გარკვეულ შედეგებს მიაღწიეს. დამსაქმებლები ხელფასის მომატებას და ზოგადი სამუშაო პირობების გაუმჯობესებას დაპირდნენ.

ცხადია, მიმდინარე დავა არ არის მხოლოდ დასაქმებულს და დამსაქმებელს შორის მოსაგ-

ვარებელი საკითხი; შექმნილი მდგომარეობა სოციალური პოლიტიკის გადახედვასა და სახელმწიფოს მხრიდან შრომითი უფლებების და შრომის უსაფრთხოების გაუმჯობესების კუთხით კონკრეტული ნაბიჯების გადახედვას მოითხოვს. ტყიბულის გაფიცვამ კიდევ ერთხელ დაადასტურა, რომ სამრეწველო-კოლექტიური დავების მოგვარების ეფექტური მექანიზმი სახელმწიფოს არ გააჩნია. სახელმწიფოს აქვს პოზიტიური ვალდებულება განმუხტოს დაძაბულობა, რაც შესაძლოა სოციალურ უსაფრთხოებას დაემუქროს.

თვის დასაწყისში საქართველოს მთავრობისა და პარლამენტის წევრებს, საქართველოში აკრედიტებული დიპლომატიური კორპუსის, საერთაშორისო ორგანიზაციების, მედიისა და საზოგადოების წარმომადგენლებს **სახალხო დამცველის 2015 წლის საქმიანობის ანგარიში** გავაცანი, ვისაუბრე მოქალაქეთა მომართვიანობის გაზრდილ მაჩვენებელზე, აპარატის ადამიანურ და ფინანსურ შესაძლებლობებზე, გაფართოებულ მანდატზე, გახშირებულ სპეციალურ ანგარიშებსა და ახალ, აქტუალურ მიმართულებებზე.

გასულ წელს უფრო გავალრმავეთ ურთიერთობები ადამიანის უფლებათა დამცველ საერთაშორისო და რეგიონულ ორგანიზაციებთან, შევინარჩუნეთ გამჭვირვალობა და მედია-საშუალებებისადმი ღიაობა, რეგულარული სახე მიეცა საქართველოში დიპლომატიური კორპუსისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან დიალოგს, გავაძლიერეთ კანონშემოქმედებითი საქმიანობა.

გარდა ამისა, წარმოვადგინე ინფორმაცია 2015 წელს საქართველოს სახალხო დამცველის მიერ გაცემული რეკომენდაციებისა და წინადადებების შესრულების შესახებ. კერძოდ, ინდივიდუალური საქმეების შესწავლის შედეგად გამოვლენილი დარღვეული უფლებების აღდგენის მიზნით, გაიგზავნა 80 რეკომენდაცია და წინადადება, მათგან 40 (50%) შესრულდა, ნაწილობრივ შესრულდა 14 (17%), პასუხი არ მოვიდა 26 (33 %) რეკომენდაციაზე.

თებერვალში, ჩემი მოწვევით, საქართველოში ოფიციალური ვიზიტით ჩამოვიდა **ქალთა მიმართ ძალადობის, ძალადობის მიზეზებისა და შედეგების შესახებ გაეროს სპეციალური მომხსენებელი** დუბრაჟკა სიმონოვიჩი. მან რეგიონებში რამდენიმე შეხვედრა გამართა, ვიზიტის დასასრულს კი პირველადი რეკომენდაციები წარმოადგინა, რომლებიც თანხვედრაშია ჩვენს პოზიციასთან და ქალთა უფლებრივი მდგომარეობის გაუმჯობესების მიმართულებით საქართველოს წინაშე მდგარ გამოწვევებს ეხმიანება.

იმედი მაქვს, სახელმწიფო უწყებები სპეციალური მომხსენებლის რეკომენდაციებს ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე პოლიტიკის, სერვისებისა და დაცვის ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელების ყველა ეტაპზე გაითვალისწინებენ.

ასევე მოწვევის წერილი გავუგზავნე **ხანდაზმულთა უფლებების დაცვის საკითხებზე გაეროს დამოუკიდებელ ექსპერტს როზა ქორნფელდმატეს**. წერილში ვისაუბრე ქვეყანაში ხანდაზმულთათვის არაკეთილსაიმედო და არაადაპტირებულ გარემოზე, სიღარიბეზე, ჯანდაცვის მომსახურების ხარვეზებზე, დისკრიმინაციულ დამოკიდებულებაზე, სოციალური დახმარების პაკეტის არაეფექტურობაზე, მომსახურების მიმწოდებელ დაწესებულებაში მონიტორინგის შედეგად აღმოჩენილ პრობლემებზე.

ვიმედოვნებ, რომ ხანდაზმულთა უფლებების დაცვის საკითხებზე გაეროს დამოუკიდებელ ექსპერტთან წარმატებული თანამშრომლობა და მისი ვიზიტი სახელმწიფო ზრუნვის ქვეშ მყოფი ხანდაზმული პირების მდგომარეობის გაუმჯობესებას შეუწყობს ხელს.

თვის ბოლოს საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტმა **საკონსტიტუციო სასამართლოს უფლებამოსილების გაფართოებასთან დაკავშირებით ჩემი ინიციატივა განიხილა**. კანონპროექტის მიხედვით, საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს უფლებამოსილება უნდა გასცდეს ნორმათა კონტროლის მოდელს და რეალური სარჩელის საფუძველზე, კონსტიტუციური კონტროლი განხორციელოს. ასევე, მართებულად მიმაჩნია, გამონაკლისის სახით, კანონის ამოქმედებიდან ერთი წლის განმავლობაში, დაშვებულ

იქნას 1995 წლის 24 აგვისტოს შემდეგ, საერთო სასამართლოების კანონიერ ძალაში შესული და გასაჩივრების ვადაგასული გადაწყვეტილებების საკონსტიტუციო სასამართლოში გასაჩივრება. აღნიშნული მექანიზმის შემოღება შესაძლებელს გახდის, გამოვლინდეს და გამოსწორდეს მართლმსაჯულების ხარვეზების მიზეზით დარღვეული საქართველოს კონსტიტუციის ფუნდამენტური მოთხოვნები.

ამას გარდა, ბევრი რეკომენდაცია და წინადადება მოვამზადეთ, ბევრი შეხვედრა გავმართეთ, რამდენიმე განცხადებაც მექონდა, სადაც აქტიურად ვითხოვდი ადამიანის უფლებებისადმი პატივისცემას. მოკლედ, თებერვლისთვის ბიულეტენი შესაძლებლობას მოგცემთ გაიგოთ სახალხო დამცველის აპარატში განხორციელებული სტრუქტურული ცვლილებების, წარმართული საქმიანობისა და რაც მთავარია, ამ პერიოდში ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით არსებული მდგომარეობის შესახებ.

2. სახალხო დამცველის რეკომენდაციები და წინადადებები სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებს

2.1. წინადადება საქართველოს პრემიერ-მინისტრს C ჰეპატიტის სახელმწიფო პროგრამაში ჩართვასთან დაკავშირებით

1 თებერვალს სახალხო დამცველმა უჩა ნანუაშვილმა წინადადებით მიმართა საქართველოს პრემიერ-მინისტრს უზრუნველყოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრები ყველა პირის უფლებების თანაბარი რეალიზება და პირადობის ნეიტრალური მოწმობის მექანიზმების შესაძლებლობა მისცეს ჩაერთონ C ჰეპატიტის სახელმწიფო პროგრამაში.

ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობა განსაკუთრებით მოწყვლად კატეგორიას მიეკუთვნება, რომელთაც მძიმე სოციალურ, ეკონომიკურ და უფლებრივ სიტუაციაში უწევთ ცხოვრება. სავალალო მდგომარეობაშია კლინიკები და ამბულატორიები, მცირეა კვალიფიციური ექიმების რაოდენობა. მოსახლეობას უამრავი წინააღმდეგობის გადალახვა უწევს საოკუპაციო ხაზის გადმოსაკვეთად.

საქართველოს სახელმწიფოს გაცხადებული აქვს ნება – ხელმისაწვდომი გახადოს მათთვის საქართველოს მოქალაქეთათვის გათვალისწინებული სერვისები, მათ შორის პირადობის ნეიტრალური

მონმობის საფუძველზე. ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალური უფლებების დაცვა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები პირების უფლებრივი მდგომარეობის გაუმჯობესებას და კონფლიქტებით გაყოფილ საზოგადოებებს შორის ურთიერთობებისა და ნდობის აღდგენას, რაც თავისთავად ეხმარება სახელმწიფო სტრატეგიის მიზნებსა და ამოცანებს.

* სამწუხაროდ, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრომ სახალხო დამცველის წინადადება არ გაითვალისწინა და ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრებ პირადობის ნეიტრალური მონმობის მქონე პირებს არ მისცა ჩი პეპატივის სახელმწიფო პროგრამაში ჩართვის შესაძლებლობა.

2.2. წინადადება კარლამენცს „ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების შესახებ“ კანონპროექტში ცვლილებათა დაკავშირებით.

3 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა წინადადებით მიმართა საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარეს „ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების შესახებ“ საქართველოს კანონის პროექტში ცვლილებების შეტანასთან დაკავშირებით.

სახალხო დამცველმა რეკომენდაციაში რამდენიმე საკითხი განიხილა, მათ შორის ეთნიკური უმცირესობებისათვის მეთოდოლოგიური მასალებისა და სახელმძღვანელოების, აღმზრდელ-პედაგოგთა საკვალიფიკაციო სტანდარტებისა და პროფესიული განვითარების სქემის შემუშავებისა და დანერგვის ვალდებულება; საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ბავშვთა სააღმზრდელო ჯგუფებში გადანაწილება და აღმზრდელ-პედაგოგთა პროპორციული თანაფარდობა; ალტერნატიული და სპეციალური სასწავლო პროგრამების დანერგვის მიზნით, დამატებითი ჯგუფების შექმნის შესაძლებლობა; ასევე, მუნიციპალური კონტროლისა და შიდა მონიტორინგის სისტემის დახვეწა, მონიტორინგისა და შეფასების შედეგების საფუძველზე დასკვნების შემუშავება და მათი აღსრულების ვალდებულება; და ბოლოს, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ, სანიტარულ-ჰიგიენური ნორმებისა და კვების ორგანიზაციული წესების მონიტორინგის საკითხი.

2.3. შესაძლო არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე გამოძიების დაწყების წინადადება მთავარ პროკურორს

8 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა მსჯავრდებულის მიმართ შესაძლო არასათანადო

მოპყრობის ფაქტზე გამოძიების დაწყების წინადადებით მიმართა საქართველოს მთავარ პროკურორს.

სასჯელალსრულებისა და პრობაციის სამინისტროს პენიტენციური დეპარტამენტის N6 დაწესებულების მსჯავრდებულის გ.ვ-ს განმარტებით, მას დაწესებულების ხუთმა თანამშრომელმა ფიზიკური შეურაცხყოფა მიაყენა.

დათვალიერების დროს მსჯავრდებულს სხეულზე სხვადასხვა სახის დაზიანებები აღენიშნებოდა, რომელთა წარმომავლობაზე ტრავმებისა და დაზიანებების აღრიცხვის ჟურნალში მითითებულია თვითდაზიანება, რასაც მსჯავრდებული არ ეთანხმება.

სახელმწიფო ვალდებულია გამოიძიოს მოცემული ფაქტი, როგორც ყველა მსგავსი შემთხვევა და გამოავლინოს დამნაშავე.

* საქართველოს მთავარმა პროკურატურამ გაითვალისწინა სახალხო დამცველის რეკომენდაცია და არასათანადო მოპყრობის მუხლით დაიწყო გამოძიება.

2.4. წინადადება მთავარ პროკურორს არასრულწლოვანთა მიმართ პოლიციის მხრიდან სავარაუდო არასათანადო მოპყრობასთან დაკავშირებით

10 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა გამოძიების დაწყების წინადადებით მიმართა საქართველოს მთავარ პროკურორს არასრულწლოვნების მიმართ სამართალდამცავი ორგანოების თანამშრომლების მხრიდან შესაძლო არასათანადო მოპყრობის და სხვა კანონდარღვევის ფაქტებთან დაკავშირებით.

არასრულწლოვანთა გადმოცემით, ისინი 2015 წლის 15 დეკემბერს, ღამის 10.00 საათზე, თერჯოლის ავტოსადგურზე იმყოფებოდნენ, როდესაც მათთან მივიდნენ პოლიციის თანამშრომლები, ავტომანქანაში ჩასვეს და შსს თერჯოლის პოლიციის მთავარ სამმართველოში წაიყვანეს. გზაში პოლიციელები მათ მაღაზიების გაქურდვის ფაქტების აღიარებას აიძულებდნენ, არწმუნებდნენ, რომ ისინი დანაშაულის ჩადენის დროს დაფიქსირებული იყვნენ ვიდეოკამერებზე. ასევე, ეკითხებოდნენ, ვინ მოიხმარდა მათ სოფლებში ნარკოტიკულ საშუალებებს. ემუქრებოდნენ ციხეში ჩასმით, სადაც გააუპატიურებდნენ.

განმცხადებლების თქმით, პოლიციის შენობიდან მხოლოდ დილის 6.00 საათზე გამოუშვეს და ამ რვა საათის განმავლობაში, მათ ჩამორთმეული ჰქონდათ ტელეფონები და არ მისცეს ოჯახის წევრებთან დარეკვის საშუალება; ასევე, მიაყენეს სიტყვიერი და ფიზიკური შეურაცხყოფა, გახადეს ტანსაცმელი, აიძულებდნენ მაღაზიის ქურდობის ფაქტის აღიარებას.

საუბარია 13 და 14 წლის არასრულწლოვნებზე, რომელთა დაცვა და მათ მიმართ სათანადო მოპყრობა სახელმწიფოს განსაკუთრებულ ვალდებულებას წარმოადგენს.

*** 18 თებერვალს** საქართველოს მთავარმა პროკურატურამ სახალხო დამცველის აპარატს წერილობით შეატყობინა, რომ გაითვალისწინა სახალხო დამცველის რეკომენდაცია და გამოძიება დაიწყო არასათანადო მოპყრობისა და განზრახ უკანონო დაკავების მუხლებით.

2.5. რეკომენდაცია მოქალაქეობის ნიშნით დისკრიმინაციის ფაქტთან დაკავშირებით

24 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა სასჯელაღსრულების N17 დაწესებულების პატიმრისადმი დამამცირებელი მოპყრობისა და მოქალაქეობის ნიშნით დისკრიმინაციის ფაქტის დადგენის შესახებ რეკომენდაციით მიმართა საქართველოს მთავრობას, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრს და სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის მინისტრს.

მსჯავრდებული კ.ყ. დაავადებულია C ჰეპატიტით და მისთვის რეკომენდებულია მედიკამენტი „სოფოსბუვირით“ მკურნალობა, რომელიც ხელმისაწვდომია სახელმწიფო „C ჰეპატიტის მართვის პირველი ეტაპის ღონისძიებების უზრუნველყოფის თაობაზე სახელმწიფო პროგრამის“ ფარგლებში. მსჯავრდებულს მკურნალობაზე ეუბნებიან უარს, ვინაიდან არ არის საქართველოს მოქალაქე. სახელმწიფოს განმარტებით, მედიკამენტების უსაფრთხოების დაცვის მიზნით, უცხო ქვეყნის მოქალაქეებისა და მოქალაქეობის არმქონე პირების C ჰეპატიტის პროგრამაში ჩართვა, ასევე, გამოწვევის შემთხვევების განხილვა არ ხორციელდება.

სახალხო დამცველი მიიჩნევს, რომ პროგრამიდან გამორიცხვა წარმოადგენს მსჯავრდებულის მიმართ პირდაპირ დისკრიმინაციას საქართველოს მოქალაქეობის არქონის გამო, რამდენადაც ის იმყოფება სახელმწიფო კონტროლის ქვეშ და ვერ სარგებლობს მისი ჯანმრთელობის შესაბამისი სამედიცინო მომსახურებით.

2.6. წინადადება აღჩაულ ასაკში ქორწინების ფაქტთან დაკავშირებით

24 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა, კასპის მუნიციპალიტეტში 14 წლის თ.ა.-ს ადრეულ ასაკში ქორწინების ფაქტთან დაკავშირებით არაეფექტური რეაგირების შესახებ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს და სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიმართა.

14 წლის თ.ა.-მ და 17 წლის ა.ვ.-მ მშობლების ინი-

ციატივით თანაცხოვრება დაიწყეს. გამომდინარე იქიდან, რომ ორივე პირი იყო არასრულწლოვანი და ვერ დადგებოდა სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის საკითხი, გამოძიება არ დაწყებულა. თ.ა.-ს შეჩერებული აქვს მოსწავლის სტატუსი და მშობლების მხრიდან არასრულწლოვნის ჭეშმარიტი ინტერესების უგულებელყოფის გარდა, არც სკოლის დირექციას გაუგზავნია შეტყობინება სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოში – ბავშვთა დაცვის მიმართვიანობის რეფერირების პროცედურის ფარგლებში.

საქმის შესწავლის პროცესში საქართველოს სახალხო დამცველისთვის ცხადი გახდა, რომ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ტერიტორიულმა ორგანომ თ.ა.-ს ადრეულ ასაკში ქორწინების შემთხვევა სრულყოფილად არ შეისწავლა, განათლების შეზღუდვის ფაქტთან დაკავშირებით სპეციალური ღონისძიებები არ გაატარა, არ შეაფასა არასრულწლოვანის მდგომარეობა და უსაფრთხოება.

2.7. რეკომენდაციები ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე ეფექტური რეაგირების შესახებ

29 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე არაეფექტური რეაგირებისა და კოორდინაციისას არსებულ პრობლემებზე საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს და სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს რეკომენდაციით მიმართა.

საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის მიერ საქმეთა შესწავლამ ცხადყო, რომ ოჯახში ძალადობის ფაქტებზე რეაგირების დროს, იმ შემთხვევებში, თუ ადგილი არ აქვს მხოლოდ ფიზიკურ ძალადობას, სამართალდამცავები შემთხვევითი ორდერის გამოწვევის ნაცვლად, გაფრთხილების პრაქტიკას იყენებენ.

ასევე, გამოვლინდა რომ მსხვერპლის სამართალდამცავ უწყებებში მიმართვების რამდენიმე წლიან პერიოდს სამართალდამცავები თითოეული მიმართვის მიხედვით განიხილავდნენ, როგორც ცალკე აღებულ შემთხვევას და არ ითვალისწინებენ ოჯახში ძალადობის სისტემატურ და განგრძობით ხასიათს.

რეკომენდაციაში, სხვა საკითხებთან ერთად, სახალხო დამცველმა ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე თანამშრომელთა გადამზადება მოითხოვა. ამასთან, სახალხო დამცველი მიიჩნევს, რომ ოჯახში ძალადობის შემთხვევების გამოვლენის და მასზე შესაბამისი ეფექტური რეაგირების განხორციელების მიზნით, გადამწყვეტი მნიშვნელობა უწყებათაშორის თანამშრომლობას ენიჭება. სწორედ ამიტომ აუცილებელია, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტო ძალადობის შემთხვევის

შესწავლისას ოჯახში ძალადობის შემთხვევებზე რეაგირების პასუხისმგებელ სახელმწიფო ორგანოებთან თანამშრომლობდეს.

3. სახალხო დამცველის საჯარო განცხადებები

3.1. განცხადება იმპინიტირებაზე დასაქმებული პირების დაუპყვასთან დაკავშირებით

საქართველოს სახალხო დამცველმა მწუხარება გამოთქვა **1 თებერვალს თბილისში** და **8 თებერვალს ბათუმში** მშენებლობაზე დასაქმებული ადამიანების გარდაცვალებასთან დაკავშირებით.

მშენებარე ობიექტზე უსაფრთხოების წესებისთვის განკუთვნილი არასაკმარისი რეგულაციებისა და მათზე მონიტორინგის არარსებობისა თუ არაეფექტურობის გამო, ხშირია მშენებლობაზე მომუშავე პირების ჯანმრთელობის დაზიანებების და დაღუპვის ფაქტები. აუცილებელია, უსაფრთხოების წესების დაცვასთან დაკავშირებით, სრულყოფილი რეგულაციების მიღება და მათი შესრულების მკაცრი მონიტორინგი, რომელიც მინიმუმადე შეამცირებს სამუშაო ადგილებზე დაშავებულთა და გარდაცვლილთა რაოდენობას.

ბოლო პერიოდში სახალხო დამცველმა რამდენჯერმე მიმართა საქართველოს პარლამენტსა და საქართველოს მთავრობას, ყველა ზომა მიიღონ უსაფრთხო შრომის უზრუნველსაყოფად ქვეყანაში და შექმნან ეფექტური შრომის ინსპექცია. სანამ ეს ორგანო შექმნილი არ არის, მუშაკების დაშავებისა და გარდაცვალების თითოეულ ფაქტზე პასუხისმგებლობას აღნიშნული უწყებებიც იზიარებენ.

განცხადებაში სახალხო დამცველმა ასევე მიმართა შინაგან საქმეთა სამინისტროს და მოუწოდა, რომ წარუდგინოს საზოგადოებას გასულ წლებში შრომითი მოვალეობის შესრულებისას დაშავებული და დაღუპული მუშაკების საქმეზე დაწყებული გამოძიების ამსახველი ინფორმაცია.

3.2. განცხადება რელიგიური ბრძნობების შეურაცხყოფის ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევად გამოცხადებასთან დაკავშირებით

2 თებერვალს საქართველოს პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტმა განიხილა პარლამენტის წევრის იოსებ ჯაჭვლიანის საკანონმდებლო ინიციატივა „საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსში ცვლილებების შეტანის შესახებ“, რომელიც პირის რელიგიური გრძნობების შეურაცხყოფისთვის ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევად აცხადებს და ჯარიმას ანესებს. მართალია, ზოგადი შინაარსისა და ბუნდოვანების გამო, ინიციატორს მუხლის ფორმული-

რების შეცვლა შესთავაზეს, თუმცა, პრინციპის დონეზე კომიტეტმა მხარი დაუჭირა პირის რელიგიური გრძნობების შეურაცხყოფის ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევად მიჩნევის საკითხს.

საქართველოს სახალხო დამცველი მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკანონმდებლო ინიციატივა, როგორც შინაარსობრივად, ისე ფორმის თვალსაზრისით, ცალსახად წინააღმდეგობაში მოდის გამოხატვის თავისუფლებასთან, ეწინააღმდეგება სამართლებრივი სახელმწიფოს პრინციპიდან გამომდინარე, კანონის განჭვრეტადობის მოთხოვნას და საბოლოო ჯამში, განსაკუთრებულ საფრთხეს უქმნის დემოკრატიულ განვითარებას.

საზოგადოებაში, სადაც რელიგიური ორგანიზაციები განსაკუთრებით ძლიერი და გავლენიანია, ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ადამიანებს ჰქონდეთ ამ ორგანიზაციების, მათი წარმომადგენლების და მიმდევრების მიმართ საკუთარი, თუნდაც მიუღებელი აზრების გამოხატვის უფლება. ეს არამორწმუნეებისთვის, კერძო და საჯარო სფეროში თვითრეალიზაციის ერთადერთი შესაძლებლობაა.

იმის გათვალისწინებით, რომ შემოთავაზებული ნორმით მიღებული სიკეთე ძალიან საეჭვოა, გამოხატვის თავისუფლებისა და დემოკრატიისთვის მიყენებული ზიანი კი ერთმნიშვნელოვანი, ნორმა წარმოადგენს გამოხატვის თავისუფლების არაპროპორციულ შეზღუდვას და ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციის, აგრეთვე ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციისა და ადამიანის უფლებათა სხვა საერთაშორისო აქტებით დადგენილ გარანტიებს. შესაბამისად, აღნიშნული საფრთხეების გამო, საქართველოს სახალხო დამცველი საქართველოს პარლამენტს მიმართავს – უარი თქვას ამ ფორმისა და შინაარსის მქონე კანონპროექტის მიღებაზე.

სახალხო დამცველის განცხადების შემდეგ, საქართველოს პარლამენტმა რელიგიის გრძნობების შეურაცხყოფის შესახებ საკანონმდებლო ინიციატივა გაიხმო.

3.3. განცხადება საქართველოს პარლამენტის წევრის გიორგი თოფაძის გამოსვლასთან დაკავშირებით

საქართველოს სახალხო დამცველი მიიჩნევს, რომ **3 თებერვალს** საქართველოს პარლამენტის სხდომაზე, უმრავლესობის დეპუტატის გიორგი თოფაძის განცხადება შეიცავს სტიგმას დაუნიის სინდრომის მქონე ადამიანების მიმართ.

უჩა ნანუაშვილმა მოუწოდა ყველა პირს საქართველოში, განსაკუთრებით მაღალი საჯარო თანამდებობის პირებს, თავი შეიკავონ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანების მიმართ სტიგმისა და დისკრიმინაციის შემცველი დამოკიდებულების გამომხატველი განცხადებებისაგან. უფრო მეტ-

იც, ყოველმხრივ უზრუნველყონ მათი უფლებების თანაბარი დაცვა და საქმიანობის გააქტიურება საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით.

3.4. განსხილვა პოლიციის მხრიდან უფლებამოსილების შესაძლო გადახვევის და სავარაუდო ეთნიკური ნიშნით ქალაქის ფაქტთან დაკავშირებით

5 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველი ახმეტაში, სამართალდამცავი ორგანოების მხრიდან, სავარაუდოდ ეთნიკური ნიშნით შესაძლო ძალადობის ფაქტს გამოეხმაურა და შეახსენა სამართალდამცავი ორგანოების წარმომადგენლებს, რომ სახელმწიფომ ცალსახად გამოხატა პოლიტიკა სიძულვილით მოტივირებული დანაშაულის მიმართ, როდესაც გაამკაცრა პასუხისმგებლობა და შემოიღო სპეციალური დეფინიცია. შესაბამისად, თუკი ამ დანაშაულის ჩამდენი სამართალდამცავი სისტემის წარმომადგენელია, სახელმწიფოს ეკისრება პასუხისმგებლობა – მთელი სიმკაცრით გამოიყენოს კანონი და არ დატოვოს შერჩევითი მართლმსაჯულების თუნდაც მცირედი ეჭვი.

დაზარალებულების მტკიცებით, სამართალდამცავების აგრესიული ქმედებები მას შემდეგ დაიწყო, რაც აღმოაჩინეს რომ ისინი ეთნიკურად ქისტები იყვნენ. ინციდენტის დროს სამართალდამცავების მხრიდან, ფიზიკურ შეურაცხყოფასთან ერთად, ადგილი ჰქონდა სიტყვიერ შეურაცხყოფას და მათ ეთნიკურ წარმომავლობაზე ხაზგასმას.

3.5. განსხილვა საჯარო რეესტრის შესახებ კანონის სვლილების პროექტთან დაკავშირებით

8 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა უარყოფითად შეაფასა საჯარო რეესტრის შესახებ კანონის ცვლილების პროექტი და სახელმწიფო საკუთრებად მიწების რეგისტრაციისას პროცესის მეტი გამჭვირვალობა მოითხოვა. კანონპროექტის მიხედვით, უძრავ ნივთზე, რომელზეც საჯარო რეესტრში დაცული მონაცემებით არ დასტურდება სხვა პირის საკუთრების/მართლზომიერი მფლობელობის უფლების არსებობა, სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს მიმართვის საფუძველზე სახელმწიფოს საკუთრების უფლება რეგისტრირდება.

ჩვენს ქვეყანაში ჯერ კიდევ არ არის დასრულებული უძრავ ქონებაზე საკუთრების უფლების პირველადი რეგისტრაციის პროცესი. ყველა იმ პირს, რომელსაც კონკრეტულ უძრავ ქონებაზე საკუთრების უფლების/მართლზომიერი მფლობელობის დამადასტურებელი დოკუმენტები გააჩნიათ, საკუთრების უფლება საჯარო რეესტრში ჯერ კიდევ არა აქვთ რეგისტრირებული. ამის უმთავრე-

სი მიზეზი, აღნიშნული დოკუმენტების ხარვეზებით გაცემასთან ერთად (მიწის ზუსტი ადგილმდებარეობისა და ფართობის მიუთითებლობა და სხვა), არის ასევე მძიმე სოციალური ფონი და რეგისტრაციისათვის საჭირო თანხების უქონლობა (რეგისტრაციის საფასური, საკადასტრო-აზომვითი ნახაზის შედგენის ღირებულება).

კანონპროექტი აჩენს რისკს სახელმწიფოს საკუთრებად დარეგისტრირდეს ის მიწის ნაკვეთები, რომლებსაც კერძო მესაკუთრეები და მართლზომიერი მფლობელები ყავთ. სახალხო დამცველის აპარატის მიერ შესწავლილი არაერთი საქმე კი ადასტურებს, რომ უძრავი ქონების სახელმწიფო საკუთრებად აღრიცხვის შემდეგ, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტო კერძო პირებს უარს ეუბნება საკუთრების უფლების რეგისტრაციაზე, შესაბამისი დამადასტურებელი დოკუმენტაციის წარმოდგენის შემთხვევაშიც კი.

საქართველოს სახალხო დამცველს მიაჩნია, რომ აღნიშნული კანონპროექტი სერიოზულ ზიანს მიაყენებს საქართველოში საკუთრების უფლების რეალიზაციას და საქართველოს პარლამენტმა არ უნდა გაიზიაროს იგი.

* სახალხო დამცველის განცხადების შემდეგ, საქართველოს პარლამენტში შეჩერდა საჯარო რეესტრის კანონის ცვლილებების შეტანის საკითზე მუშაობა და პარლამენტის იურიდიულ საკითხთა კომიტეტის თავმჯდომარემ ვახტანგ ხმალაძემ მიუთითა თვითმმართველობებსა და სახელმწიფოს, სისტემის საბოლოო დახვეწამდე შეაჩერონ მსგავსი რეგისტრაციები.

3.6. განსხილვა სავსიალიზებული სადღეღამისო დაწესებულებაში შხმ პირთა გარდაცვალების ფაქტთან დაკავშირებით

8 თებერვლი. საქართველოს სახალხო დამცველმა უკიდურესი შემოფოტება გამოთქვა ბოლო 3 თვის განმავლობაში, სპეციალიზებულ სადღეღამისო დაწესებულებებში შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე 3 პირის გარდაცვალების გამო, რომელშიც, სავარაუდოდ, პასუხისმგებელი პერსონალის დაუდევრობის ნიშნები იკვეთება.

კანონმდებლობის შესაბამისად, სახელმწიფო ზრუნვის დაწესებულებებში უნდა იყოს კეთილმოწყობილი, სუფთა და უსაფრთხო გარემო, სადაც ბენეფიციარებს სათანადო ყურადღება მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობისა და მოთხოვნილებების მიხედვით უნდა მიეძღვნოს. განსაკუთრებული საჭიროების მქონე ბენეფიციარებს კი, ადმინისტრაცია დახმარებას უნდა უწევდეს კვების პროცესში.

სახალხო დამცველის განცხადებით, აუცილებელია, საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა

და სოციალური დაცვის სამინისტროს შესაბამისმა სამსახურებმა ადეკვატური რეაგირება მოახდინონ მომხდარ ფაქტზე, გამოკვეთონ არსებული ცალკეული თუ სისტემური ხარვეზები და გაატარონ ყველა შესაძლო ღონისძიება მათი აღმოფხვრისათვის. ამასთან, სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია მსგავსი ტიპის დანესებულებების შიდა მონიტორინგისა და ზედამხედველობის მექანიზმის გაძლიერება და აღნიშნულ პროცესში შესაძლო ინტერესთა კონფლიქტის გამორიცხვა.

საქართველოს სახალხო დამცველმა საგამოძიებო უწყებებს დროული და ეფექტიანი გამოძიებისა და ყველა პასუხისმგებელი პირის გამოვლენისაკენ მოუწოდა.

3.7. განცხადება საგნის „მე და საზოგადოება“ სასწავლო გეგმის შესახებ

16 თებერვალი. საქართველოს სახალხო დამცველი დადებითად აფასებს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ ინიცირებულ ახალ საგანს „მე და საზოგადოება“, მიიჩნევს, რომ ამ საგნის მიზნები: მოსწავლეს ჩამოუყალიბოს პასუხისმგებლობა და მზრუნველი დამოკიდებულება საკუთარი თავის, ოჯახის, თემის, ბუნებრივი გარემოსა და კულტურული მემკვიდრეობის მიმართ, სრულად შეესაბამება ზოგადი განათლების ეროვნულ მიზნებს და საქართველოს კონსტიტუციის სულისკვეთებას. საგანმა ხელი უნდა შეუწყოს მოსწავლეში შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნების გამომუშავებას, აღმოჩენებისა და სიახლის ძიების მიმართ დადებითი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას; ჰუმანური ღირებულებებისა და კულტურული მრავალფეროვნებისადმი პოზიტიური დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას.

* უნდა აღინიშნოს, რომ სახალხო დამცველის განცხადების შემდეგ, საგნის „მე და საზოგადოების“ სწავლებას ასევე მხარი დაუჭირეს საქართველოს პარლამენტმა და საქართველოს პრემიერ-მინისტრმა.

4. სახალხო დამცველისა და სახალხო დამცველის აპარატის საქმიანობა

4.1. მხირე საოჯახო ტიპის სახლების მონიტორინგი

25 იანვრიდან 10 თებერვლის ჩათვლით, საქართველოს სახალხო დამცველის სპეციალური პრევენციული ჯგუფის წევრებმა ბავშვთა უფლებების ცენტრის თანამშრომლებთან ერთად განახორციელეს მონიტორინგი და 10 მცირე საოჯახო ტიპის სახლი მოინახულეს.

მონიტორინგის მიმდინარეობისას სპეციალური პრევენციული ჯგუფის წევრებმა და ბავშვთა

უფლებების ცენტრის თანამშრომლებმა დაათვალიერეს მცირე საოჯახო ტიპის სახლების ფიზიკური გარემო, კონფიდენციალობის დაცვით, პირისპირ ინტერვიუს გზით გაესაუბრნენ მცირე ბავშვთა სახლებში მცხოვრებ ბავშვებს. ჯგუფის წევრები ასევე გაესაუბრნენ მცირე საოჯახო ტიპის ბავშვთა სახლების პერსონალს. მონიტორინგის დროს აგრეთვე შემოწმდა შესაბამისი დოკუმენტაცია.

4.2. დევნილის დარღვეული უფლებების აღდგენის შესახებ სახალხო დამცველის რეკომენდაცია არაერთხელისთვის

18 თებერვალი. საქართველოს პრემიერ-მინისტრის აპარატმა, საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრომ და საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრომ არ გაიზიარეს საქართველოს სახალხო დამცველის რეკომენდაცია დევნილთათვის პრივატიზაციის პროცესის კანონის ფარგლებში წარმართვისა და საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფის თაობაზე.

დევნილის სტატუსის მქონე რ.უ. რეგისტრირებული იყო დის საცხოვრებელ მისამართზე, თუმცა, მუდმივი საცხოვრებელი ადგილი არ გააჩნდა და სხვადასხვა ნათესავებთან ცხოვრობდა. დევნილის სტატუსიდან გამომდინარე, რ.უ.-ს სიძეს ა.ბ.-ს სარგებლობაში არსებული საცხოვრებელი ფართი, სახელმწიფომ პირდაპირი მიყიდვის წესით, კერძო საკუთრებაში გადასცა. ნასყიდობის ხელშეკრულების თანახმად, მყიდველს რ.უ.-ს საცხოვრებელი ფართით უზრუნველყოფის ვალდებულება დაეკისრა. აღნიშნულის შესახებ რ.უ. ინფორმირებული არ ყოფილა და არც სიძემ უზრუნველყო იგი საცხოვრებელი ადგილით.

შესაბამისი სტრუქტურების მხრიდან საქმის არაჯეროვანი შესრულების მიზეზით, რ.უ. კვლავ თავშესაფრის გარეშე დარჩა.

4.3. სახალხო დამცველი ქმედუნარიანობის ინსტიტუტის რეკომენდაცია მიმდინარეობის მონიტორინგის განახორციელებს

24 თებერვალი. საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატმა „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ გაეროს კონვენციის იმპლემენტაციის მონიტორინგის ფარგლებში, საქართველოში ქმედუნარიანობის ინსტიტუტის რეფორმის მიმდინარეობის შესწავლა დაიწყო.

ქმედუნარიანობის ინსტიტუტის კვლევის ფარგლებში შეფასდება, როგორც მოქმედი საკანონმდებლო ჩარჩო, ისე მისი დანერგვის პროცესი.

ნორმატიულ აქტებთან ერთად, კვლევა შეისწავლის საქართველოს საერთო სასამართლოების მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებს, ექსპერტიზის ბიუროს მიერ პირის უფლებების შეზღუდვასთან დაკავშირებით გაცემულ დასკვნებს და მათ შესაბამისობას, როგორც კანონმდებლობასთან, ისე კონვენციასა და საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებასთან.

4.4. საჯარო დებატები თემაზე: „საქულარიზმის გამოწვევები საქართველოში“

26 თებერვალს მორიგი საჯარო დებატები გამართა თემაზე „სექულარიზმის გამოწვევები საქართველოში“, რომელსაც მოდერაცია თავად საქართველოს სახალხო დამცველმა უჩა ნანუაშვილმა გაუწია.

ლონისძიებაზე მოხსენებით წარსდგნენ საქართველოს მთავარი პროკურატურის ადამიანის უფლებათა დაცვის სამმართველოს უფროსი მაია კვირიკაშვილი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი, ფილოსოფიის დოქტორი გიგა ზედანია, ადამიანის უფლებათა სწავლებისა და მონიტორინგის ცენტრის წარმომადგენელი თამთა მიქელაძე და რელიგიის ეროვნული სააგენტოს სამართლებრივი უზრუნველყოფის სამმართველოს უფროსი არჩილ მეტრეველი.

დებატებზე ყურადღება გამახვილდა სექულარიზმის პრინციპის პრაქტიკაში სრულყოფილი სახით გატარებისა და ამ მიმართულებით სახელმწიფოს მხრიდან დროული რეაგირებისა და გასატარებელი ღონისძიებების აუცილებლობაზე. ასევე განიხილეს რელიგიის თავისუფლების წინააღმდეგ ჩადენილი დანაშაულების გამოძიების საკითხები, რელიგიური ორგანიზაციების სახელმწიფო დაფინანსებისა და მათთვის სახელმწიფო ქონების გადაცემის პრაქტიკა, რელიგიური და საკულტო ნაგებობების გადაცემა-დაბრუნების საკითხები, გამოწვევები განათლების სფეროში და რელიგიის სააგენტოს როლი სექულარიზმის განმტკიცებაში.

განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო რელიგიური მოტივით ჩადენილი დანაშაულებების გამოძიებას. აღინიშნა, რომ განრიდების პრაქტიკა, როდესაც პატიმრობა საზოგადოებისთვის სასარგებლო შრომით იცვლება, სასჯელისგან თავის არიდებას კი არ გულისხმობს, არამედ ტოლერანტული, ურთ-

იერთ თანამშრომლური გარემოს შექმნას.

ისაუბრეს აგრეთვე ქვეყანაში ფუნდამენტალისტთა ჯგუფების აქტიურობაზე, სამოქალაქო განათლების წინააღმდეგ აგორებულ კამპანიასა და რელიგიურ სფეროში რეფორმების აუცილებლობაზე. აღინიშნა, რომ სახელმწიფოს მხრიდან მხოლოდ ოთხი რელიგიური ორგანიზაციისთვის დაფინანსების გამოყოფა დისკრიმინაციული ქმედებაა.

საჯარო დებატების მეორე ნაწილი კითხვა-პასუხის რეჟიმში წარიმართა.

საჯარო დებატები ადამიანის უფლებების სფეროში აქტუალურ საკითხებზე ყოველი თვის ბოლო პარასკევს სახალხო დამცველის ორგანიზებითა და ევროკავშირის პროექტის „სახალხო დამცველის გაძლიერება“ მხარდაჭერით იმართება.

4.5. ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტების ევროპული ქსელის სამუშაო შეხვედრა

25-26 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველის პირველმა მოადგილემ პაატა ბელთაძემ გერმანიის დედაქალაქ ბერლინში მონაწილეობა მიიღო ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტების ევროპული ქსელის (ENNHRI) მიერ ორგანიზებულ სამუშაო შეხვედრაში, რომელიც მიზნად ისახავდა მდგრადი განვითარების მიზნების (SDG) შესრულების მონიტორინგში ომბუდსმენტის ინსტიტუტების ეფექტური მონაწილეობისთვის პრაქტიკული სახელმძღვანელო პრინციპების შემუშავებას, ამ სფეროში არსებული განსხვავებული მიდგომებისა და მეთოდების შესახებ ინფორმაციის რეგულარულად გაზიარების მექანიზმის შექმნასა და ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტების ევროპული ქსელის ერთიანი ხედვის ჩამოყალიბებას.

მდგრადი განვითარების მიზნები ეს არის გაერთიანებული ერების გენერალური ასამბლეის მიერ გასული წლის სექტემბერში მიღებული უნივერსალური დოკუმენტი, რომლის მთავარი სლოგანია: არავინ დავტოვოთ უკან და რომელიც წევრ სახელმწიფოებს უწესებს ვალდებულებას მომდევნო 15 წლის განმავლობაში ეტაპობრივად განახორციელონ შეთანხმების 16 ძირითადი მიზანი, რომელიც მოიცავს სიღარიბის დაძლევას, სოციალური კეთილდღეობის საყოველთაოობას, განათლებისა და განვითარების უფლების რეალიზაციას, ჯანმრთელობის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას, გენდერულ თანასწორობას და დისკრიმინაციისაგან თავისუფალი გარემოს შექმნას, მართლმსაჯულებისადმი ხელმისაწვდომობის გარანტიების შექმნას ყველა ადამიანისთვის თანასწორობის პრინციპების შესაბამისად, სოციალური სამართლიანობის დამკვიდრებას და სხვა.

ადამიანის უფლებათა ეროვნულ ინსტიტუტებს განსაკუთრებული როლი ენიჭებათ ზემოხსენებული მიზნების მთავრობების მიერ შესრულების მონიტორინგის პროცესში, ვინაიდან ომბუდსმენთა ინსტიტუტები ყოველწლიურად აფასებენ ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობას თავიანთ ქვეყნებში.

შეხვედრები

4.6. სამუშაო შეხვედრა განახლებული საპარლამენტო პრეზენტაციის წევრებთან

4 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა სამუშაო შეხვედრა გამართა განახლებული სპეციალური პრევენციული ჯგუფის წევრებთან. შეხვედრაზე განიხილეს „საქართველოს სახალხო დამცველის შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონიდან და სპეციალური პრევენციული ჯგუფის დებულებიდან გამომდინარე უფლება-მოვალეობები, პროფესიული ეთიკის საკითხები, სამუშაო მეთოდოლოგია და პრევენციის ეროვნული მექანიზმის მანდატთან დაკავშირებული სხვადასხვა ასპექტები.

4.7. შეხვედრა ქალთა მიმართ ძალადობის, ძალადობის მიზეზებისა და შედეგების შესახებ გაეროს სპეციალური მომხსენებელ დუბრაჟკა სიმონოვიჩის შეხვედრა

15 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველის პირველი მოადგილე პაატა ბელთაძე ქალთა მიმართ ძალადობის, ძალადობის მიზეზებისა და შედეგების შესახებ გაეროს სპეციალური მომხსენებელ დუბრაჟკა სიმონოვიჩის შეხვედრა.

საქართველოში ოფიციალური ვიზიტით მყოფი მომხსენებელი გაეცნო საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის ხედვას და რეკომენდაციებს ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე. შეხვედრაზე ისაუბრეს ადრეულ ასაკში ქორწინების, ოჯახში ძალადობის, ქალთა მკვლელობებისა და ქალთა მიმართ ძალადობის სხვა ფორმების ირგვლივ არსებულ მდგომარეო-

ბაზე, სახელმწიფო პოლიტიკასა და ინსტიტუციურ მონაცემებზე, ასევე სერვისების მიწოდების სფეროში არსებულ გამოწვევებზე.

განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო შემთხვევები და დამცავი ორგანოების აღსრულების მონიტორინგის დანერგვის მნიშვნელობასა და განმეორებითი შემთხვევების მონიტორინგს. აღინიშნა, რომ საქართველოს სახალხო დამცველის არაერთი რეკომენდაციის მიუხედავად, კვლავ დაბალია უწყებათაშორისი კოორდინაცია და თანამშრომლობა.

4.8. შშმ პირთა უფლებების კონვენციის პოპულარიზაციის, დაცვისა და იმპლემენტაციის მონიტორინგის საკონსულტაციო საბჭოს შეხვედრა

26 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველთან არსებული შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების კონვენციის პოპულარიზაციის, დაცვისა და იმპლემენტაციის მონიტორინგის საკონსულტაციო საბჭოს მეოთხე სამუშაო შეხვედრა გაიმართა. შეხვედრას ესწრებოდნენ საქართველოს სახალხო დამცველი, სახალხო დამცველის მოადგილე, აპარატის წარმომადგენლები და საბჭოს მონევული წევრები.

საბჭომ განიხილა „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ გაეროს კონვენციის იმპლემენტაციის მონიტორინგის მიზნით განხორციელებული და დაგეგმილი ღონისძიებები, „შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ“ გაეროს კონვენციის იმპლემენტაციის მონიტორინგის მეთოდოლოგიის პროექტი.

სხდომაზე შშმ პირთა უფლებების დეპარტამენტის უფროსმა ირინე ობოლაძემ საბჭოს წევრებს საქართველოს სახალხო დამცველის 2015 წლის საპარლამენტო ანგარიშში შესატანი – შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების თავის პროექტი წარუდგინა, ხოლო სხდომის მონაწილეებმა პოლიტიკოსებისა და საზოგადოების სხვა ცნობილი სახეების მხრიდან, შშმ პირების მიმართ დისკრიმინაციული-სიძულვილის ენის შემცველი გამონათქვამების საპასუხოდ გასატარებელი ღონისძიებების შესახებ ისაუბრეს.

სემინარები და ტრენინგები

4.9. სახალხო დამცველთან არსებული საქმიანო პრევენციული ჯგუფის განახლებულ შემადგენლობას ტრენინგი ჩაუტარდა

3 თებერვალს სპეციალური პრევენციული ჯგუფის წევრებს, ევროკავშირისა და ევროპის საბჭოს ერთობლივი პროგრამის ფარგლებში „ადამიანის უფლებები ციხეებსა და დახურული ტიპის სხვა დაწესებულებებში“, ჩაუტარდა ტრენინგი ანგარიშის წერის ტექნიკაში. ტრენინგის მიზანი იყო ანგარიშგების გაუმჯობესების გზით, პრევენციის ეროვნული მექანიზმის საქმიანობის ეფექტურობის გაზრდა.

ტრენინგზე განიხილეს ანგარიშის წერის, როგორც კომუნიკაციის ფორმის თავისებურებები, ანგარიშის სახეები და სტანდარტული სტრუქტურა, წამების პრევენციის კუთხით არსებული საერთაშორისო სტანდარტები. სპეციალურმა პრევენციულმა ჯგუფმა გამართა დისკუსია დახურული ტიპის დაწესებულებების მონიტორინგის ორგანიზაციულ ასპექტებსა და ანგარიშგების საკითხებზე.

4.10. სემინარები უკრაინაში

სახალხო დამცველთან არსებული ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოს აღმასრულებელმა მდივანმა იზაბელა ოსიპოვამ **8-9 თებერვალს** კიევში და **11 თებერვალს** დნეპროპეტროვსკში ჩაატარა სემინარი თემაზე: არა ქსენოფობიას და ტოლერანტობის ხელშეწყობა; საქართველოს გამოცდილების გაზიარება ეროვნული უმცირესობების უფლებების დაცვის სფეროში“.

უმცირესობების საკითხთა ევროპული ცენტრის (ECMI) ორგანიზებულ სემინარებს ადგილობრივი ხელისუფლების, არასამთავრობო ორგანიზაციების და სხვადასხვა დიასპორის წარმომადგენლები ესწრებოდნენ. შეხვედრების შემდეგ გამართულ დისკუსიებზე დამსწრეები განსაკუთრებულად ეთნიკური ნიშნით დისკრიმინაციის შემთხვევებით, გამოძიებითა და საჩუქრებით დაინტერესდნენ. ასევე მიიღეს ინფორმაცია საქართველოს სახალხო დამცველის უფლებამოსილების თაობაზე და მის მიერ ეროვნული უმცირესობების უფლებების დაცვის კუთხით განხორციელებული საქმიანობის შესახებ.

4.11. ტრენინგი ჟურნალისტებისთვის „იძულებით გადაადგილებულ პირთა- დევილთა საკითხების გაშუქების თაობაზე“

25-26 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველთან არსებული „საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის შესაძლებლობების გაძლიერება იძულებით გადაადგილებულ პირთა პრობლემების გადასაჭრელად“ - პროექტის ფარგლებში, და საქართველოში დიდი ბრიტანეთის საელჩოს დაფინანსებით ჟურნალისტებისთვის ჩატარდა ტრენინგი „იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევილთა საკითხების გაშუქების თაობაზე“.

თავის მისასალმებელ სიტყვაში საქართველოს სახალხო დამცველმა ყურადღება გაამახვილა მგრძნობიარე საკითხების გაშუქებისას მედიასაშუალებების წვლილზე, მათ ვალდებულებებზე და კვალიფიკაციის დიდ მნიშვნელობაზე.

საქართველოს ჟურნალისტური ეთიკის საბჭოს წევრმა მაია მეცხვარიშვილმა და სახალხო დამცველის აპარატის წარმომადგენლებმა ნინო სულამანიძემ და მერი კოჭლამაზაშვილმა ტრენინგის მონაწილეებს გაშუქების სტანდარტები, საერთაშორისო პრაქტიკა, იძულებით გადაადგილებულ პირთა-დევილთა უფლებები და ამ კუთხით სახალხო დამცველის საქმიანობა გააცნეს.

რეგიონული ოფისების საქმიანობა

4.12. ქუთაისის შშმ ბავშვთა დღის ცენტრის ზღაპართ ოთახში

4 თებერვალს სახალხო დამცველის რწმუნებული იმერეთის რაჭა-ლეჩხუმის, ქვემო სვანეთისა და გურიის მხარეში მადონა ბასილაძე ქუთაისის განათლების განვითარების და დასაქმების შშმ ბავშვთა დღის ცენტრის „ჯადოსნურ სამყაროს“ ზღაპართ ოთახს ესტუმრა და ცენტრში მყოფ ბავშვებს სახალხო დამცველის სახელით საჩუქრად სულხან-საბას იგავ-არაკების კრებული გადასცა.

4.13. ევროკავშირის მონიტორინგის მისიის დამკვირვებელმა გურიის რეგიონული ოფისი მოინახულა

3 თებერვალს სახალხო დამცველის გურიის რეგიონული ოფისის ევროკავშირის მონიტორინგის მისიის (EUMM) წარმომადგენელი ენტონ როზებუმი ესტუმრა, რომელიც ზუგდიდის რეგიონში ადამიანის უფლებების დაცვის საკითხებს შეისწავლის. გურიის მხარეში სახალხო დამცველის წარმომადგენელმა მაკა მალაყმაძემ ენტონ როზებუმს რეგიონში ადამიანის უფლებრივი მდგომარეობა და არსებული პრობლემები გააცნო.

4.14. ბარემოს დასვითი პრობლემები საქართველოს მთიან რეგიონში

19 თებერვალს სახალხო დამცველის წარმომადგენელი რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის მხარეში სოფიო ხვადაგიანი გარემოსდაცვითი სამოქალაქო ინიციატივის (OEI/CENN) რეგიონულ კოორდინატორს ნანა სოსხაძეს შეხვდა. შეხვედრაზე რეგიონისთვის პრობლემურ – გარემოს დაცვისა და ტყით სარგებლობის საკითხებზე ისაუბრეს.

4.15. შეხვედრაში სამოქალაქო საქტორთან მარნეულში

9 და 10 თებერვალს სახალხო დამცველის აპარატის ქვემო ქართლის ოფისის წარმომადგენლებმა მარნეულში მოქმედ არასამთავრობო ორგანი-

ზაციის წევრებთან, მარნეულის „ახალგაზრდული ცენტრის“ წარმომადგენლებთან, სტუდენტებთან და რადიო „მარნეულის“ თანამშრომლებთან შეხვედრა გამართეს. შეხვედრაზე საქართველოს სახალხო დამცველის მანდატი და საქმიანობა განიხილეს. ასევე, მოწვეულ სტუმრებს სახალხო დამცველის აპარატის მიერ ქართულ და აზერბაიჯანულ ენებზე გამოცემული საინფორმაციო ბროშურები გადასცეს.

4.16. დისკუსია აჭარის დემოკრატიული ჩართულობის ცენტრში

23 თებერვალს სტუდენტებისა და სკოლის მოსწავლეების სამოქალაქო განათლების დონის ამაღლების მიზნით, სახალხო დამცველის წარმომადგენლებმა აჭარაში მონაწილეობა მიიღეს „დემოკრატიული ჩართულობის ცენტრში“ გამართულ დისკუსიაში - სახალხო დამცველის დღე და ამ ინსტიტუტის მნიშვნელობა საქართველოში.

წარმატებული ინდივიდუალური საქმეები

4.17. სახალხო დამცველის ძალისხმევით, მოქალაქის სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრაცია აღუდგა

საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატმა შეისწავლა მოქალაქე გ.მ.-ს განცხადება, რომელიც შეეხებოდა სოციალური დახმარების შეწყვეტის საკითხს. სახალხო დამცველის აპარატის მიმართვის საფუძველზე, სოციალური მომსახურების სააგენტომ გამოიკვლია მოქალაქის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის შესწავლის კანონიერების საკითხი და გამოავლინა დარღვევები.

სოციალური მომსახურების სააგენტოს დირექტორის **11 თებერვლის** ბრძანების საფუძველზე მოქალაქეს აღუდგა რეგისტრაცია სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში, ხოლო სააგენტოს უფლებამოსილი პირების მიმართ გატარდა დისციპლინური ხასიათის ღონისძიებები.

5. ღირსშესანიშნავი თარიღები

21 თებერვალი - მშობლიური ენის საერთაშორისო დღეა, რომელიც 2000 წლიდან ყოველწლიურად აღინიშნება მთელ მსოფლიოში. ეს თარიღი იუნესკომ 1999 წელს დააწესა ენობრივი და კულტურული მრავალფეროვნების შენარჩუნების, განვითარებისა და წარმოჩენის მიზნით.

საქართველოს სახალხო დამცველი და სახალხო დამცველთან არსებული ეროვნულ უმცირესობათა საბჭო მნიშვნელოვან ყურადღებას უთმობენ ეროვნული უმცირესობების მშობლიური ენის

დაცვის საკითხს. სასიამოვნოა, რომ სახალხო დამცველის გასული წლების ძალისხმევამ შედეგი გამოიღო და განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ საქართველოს ზოგიერთ სკოლაში მცირერიცხოვანი ეროვნული უმცირესობების მშობლიური (ოსური, ასურული, უდიური, ქურთული, ავარული) ენების სწავლება დაიწყო.

29 თებერვალს საქართველოს სახალხო დამცველმა და სახალხო დამცველთან არსებული ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოს წევრმა ორგანიზაციებმა **მშობლიური ენის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება გამართეს.**

შეხვედრას ესწრებოდნენ განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს, შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის სახელმწიფო მინისტრის აპარატის წარმომადგენლები და სახალხო დამცველთან არსებული ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოს წევრები.

ღონისძიებაზე საქართველოს სახალხო დამცველმა უჩა ნანუაშვილმა მცირე ეთნოსების მშობლიური ენის დაცვასა და შენარჩუნების საკითხზე გაამახვილა ყურადღება, ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოს წევრებმა და კოორდინატორმა, ეროვნული უმცირესობების მშობლიური ენების მდომარების შესახებ მოხსენებები წარმოადგინეს.

შეხვედრის ბოლოს საქართველოს სახალხო დამცველმა მშობლიური ენის დაცვასა და შენარჩუნებაში შეტანილი გამორჩეული წვლილისთვის საპატიო სიგელებით დააჯილდოვა საბჭოს წევრები: სიმონ (მამული) ნეშუმაშვილი, ნაირა ბეპიევი, მექა ხანგოშვილი, რეგინა იაკობიძე და ქერიმ ანყოსი.

ღონისძიების ორგანიზატორები იყვნენ საქართველოს სახალხო დამცველი, სახალხო დამცველთან არსებული ეროვნულ უმცირესობათა საბჭო, აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (US-AID) მიერ დაფინანსებული, საქართველოს გაეროს ასოციაციის (UNAG) „ტოლერანტობის, სამოქალაქო ცნობიერებისა და ინტეგრაციის მხარდაჭერის პროგრამის“ (PITA) მხარდაჭერით. შეხვედრა სახალხო დამცველთან არსებული ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოს წევრი ორგანიზაციის „საქართველოს რუს ახალგაზრდათა კავშირის“ ინიციატივით გაიმართა.

6. საერთაშორისო სიახლეები აღმავლის უფლებათა დაცვის კუთხით

6.1. აღმავლის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2015 წლის სტატისტიკური ანალიზი

აღმავლის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ

2015 წლის სტატისტიკური ანალიზი გამოაქვეყნა. როგორც დოკუმენტიდან ჩანს, გასულ წელს სასამართლომ სულ 823 გადაწყვეტილება გამოიტანა, რომელთაგანაც 692 (84%) საქმეზე, ადამიანის უფლებათა კონვენციის მინიმუმ ერთი მუხლის დარღვევა იყო დადგენილი.

ქვეყნების მიხედვით კონვენციის დარღვევის წლიური ცხრილში წარმოდგენილია ის ქვეყნები რომელთა წინააღმდეგ გადაწყვეტილებების ყველაზე დიდი რაოდენობა არსებობს, ესენია: რუსეთი 109 გადაწყვეტილებით, თურქეთი 79 გადაწყვეტილებით, რუმინეთი 72 გადაწყვეტილებით, უკრაინა 50 გადაწყვეტილებით, საბერძნეთი 43 გადაწყვეტილებით და უნგრეთი 42 გადაწყვეტილებით.

რაც შეეხება საქართველოსთან დაკავშირებით არსებულ ძირითად მონაცემებს, ევროპულ სასამართლოში საქართველოს წინააღმდეგ შეტანილი საჩივრებიდან 2015 წელს მხოლოდ 4 გადაწყვეტილება იქნა მიღებული და სასამართლომ მხოლოდ ორ შემთხვევაში დაადგინა ადამიანის უფლებათა კონვენციის დარღვევა. დარღვევები ეხებოდა დისკრიმინაციის აკრძალვას და პირადი და ოჯახური ცხოვრების პატივისცემის უფლებას. ევროპული სასამართლოს არსებობის მთელი ისტორიის მანძილზე, 1959 წლიდან 2015 წლის ჩათვლით, საქართველოს მიმართ მიღებულ იქნა 64 გადაწყვეტილება და მათგან 48 გადაწყვეტილებაში სასამართლომ კონვენციის შესაბამისი მუხლების დარღვევა დაადგინა.

მიმდინარე საქმეების ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი აქვთ: უკრაინას – 21.4 %, რუსეთს – 14.2%, თურქეთს – 13.0%, იტალიას – 11.6% და უნგრეთს – 7.1%. საქართველო 2 150 მიმდინარე საქმით (3.3%), პირველ ათ ქვეყანას შორის არის.

6.2. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება საქართველოს წინააღმდეგ

2 თებერვალს ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ საქმეზე ნ.ნ. და სხვები საქართველოს წინააღმდეგ ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-8 მუხლის (პირადი და ოჯახური ცხოვრების პატივისცემის დაცულობის უფლება) დარღვევა დაადგინა.

საქმე ეხება სამი არასრულწლოვანი ბავშვის შესახებ მიმდინარე სამართალწარმოებას. ბავშვები დედის გარდაცვალების შემდეგ დეიდასთან ცხოვრობდნენ, ვინაიდან მამა იმ პერიოდში ნარკოდამოკიდებულების გამო მკურნალობდა. 2010 წელს ეროვნულმა სასამართლომ ბავშვები მამას დაუბრუნა.

ბავშვების დეიდა, განმცხადებელი ნ.ნ. ევროპული სასამართლოს წინაშე დავის საფუძველს წარმოადგენდა

ის მიზეზი, რომ მისი დისპვილები არ იყვნენ სათანადოდ ჩართული სამართალწარმოებაში, ეროვნულმა სასამართლოებმა და სოციალურმა მუშაკებმა გადაწყვეტილების მიღებისას არ გაითვალისწინეს ბავშვების საუკეთესო ინტერესები, არ მიიღეს მხედველობაში ბავშვების ჯანმრთელობის მდგომარეობა, მამის მიმართ უარყოფითი დამოკიდებულება და მათი სურვილი, ეცხოვრათ დეიდასთან.

ევროპულმა სასამართლომ მთლიანად გაიზიარა მომჩივანის პოზიცია და თავის გადაწყვეტილებაში ხაზგასმით აღნიშნა, რომ „საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობა ბავშვის უფლებასთან მიმართებით – ჰყავდეს კანონიერი წარმომადგენელი, რომელიც არსებითად დაიცავს მის ინტერესებს – ხარვეზიანია და არ შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტებს“.

საქართველოს მთავრობის არგუმენტით, ბავშვის ინტერესებს სასამართლოში სოციალური მომსახურების სააგენტოს მუშაკები წარმოადგენდნენ. ამ მტკიცების საწინააღმდეგოდ, ევროპულმა სასამართლომ, შესაბამის საერთაშორისო სტანდარტებზე დაყრდნობით, განმარტა, რომ ბავშვის წარმომადგენელი ვალდებულია მიაწოდოს ბავშვს ინფორმაცია და განმარტებები პროცესის თაობაზე და ვალდებულია ბავშვის ხედვები გააცნოს სასამართლოს. შესაბამისად, ევროპული სასამართლო ადგენს, რომ „მოცემულ საქმეში სოციალური მუშაკების მიერ ოქმების შევსება და სასამართლო სხდომებზე მათი დასწრება არ ნიშნავს ბავშვის ინტერესების სათანადო წარმომადგენლობას. მით უფრო მაშინ, როდესაც ბავშვებს არ მიეცათ ეროვნული სასამართლოების წინაშე წარდგენის უფლება.“ სასამართლომ გაკვირვება გამოხატა, იმ ფაქტის გამო, რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა უფროს ბავშვსაც კი არ მოუსმინეს.

ევროპულმა სასამართლომ დაადგინა, რომ ეროვნულმა სასამართლოებმა არასათანადოდ შეაფასეს ბავშვების საუკეთესო ინტერესები და არ გაითვალისწინეს ბავშვების ემოციური მდგომარეობა.

6.3. ეროვნულ უმცირესობათა დაცვის შესახებ ჩარჩო კონვენციის საკონსულტაციო კომიტეტის II მოსაზრება

11 იანვარს ეროვნულ უმცირესობათა დაცვის შესახებ ჩარჩო კონვენციის საკონსულტაციო კომიტეტმა საქართველოში უმცირესობების უფლებების დაცვის კუთხით არსებული მდგომარეობის შესახებ მეორე მოსაზრება გაავრცელა.

კომიტეტის მოსაზრებაში საუბარია ანტიდისკრიმინაციული კანონის საფუძველზე სახალხო დამცველის ოფისში შექმნილ თანასწორობის დეპარტამენტზე, სახალხო დამცველისადმი საზოგადოების

ნდობის მაღალ ხარისხზე, ომბუდსმენის მანდატისა და მისი საქმიანობის შესახებ ინფორმირებულობის ზრდით, რაც გარკვეულწილად რეგიონული ოფისების რაოდენობის ზრდამ გამოიწვია. შესაბამისად, ბოლო წლებში იმატა მოქალაქეთა მიმართვიანობამაც. მიუხედავად ამისა, ანტიდისკრიმინაციული კანონის ცოდნის დონე დაბალია და მისი პრაქტიკაში გამოყენება არაეფექტიანია.

კომიტეტმა ხაზი გაუსვა ადამიანის უფლებათა სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის მნიშვნელობას, რომლის მონიტორინგზეც მთავარი პასუხისმგებელი ინსტიტუტი სახალხო დამცველია; პოზიტიურად შეაფასა ადამიანის უფლებათა მდგომარეობის შესახებ წლიური და თემატური ანგარიშების პარლამენტში განხილვა; ასევე, 2014 წლიდან პარლამენტის ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის კომიტეტის ზედამხედველობა სახელმწიფო უწყებების მიერ სახალხო დამცველის რეკომენდაციების შესრულების შესახებ, რაც რეკომენდაციების პოლიტიკურ მნიშვნელობას ზრდის.

კომიტეტმა დადებითად შეაფასა სახალხო დამცველის მიერ ოსური ფორუმის შექმნა, როგორც ოსი მოსახლეობის უფლებების დაცვის პლატფორმა და წარსული დაძაბულობისა და კონფლიქტების ნეგატიური შედეგების აღმოფხვრის ხელშეწყობა; ასევე, მიუთითა სახალხო დამცველის პოზიციაზე, სახელმწიფოს ინტერესების გათვალისწინებით და გამონაკლის შემთხვევებში, კონფლიქტით დაზარალებულ პირთათვის მოქალაქეობის მინიჭების შესაძლებლობის შესახებ.

მოსაზრებაში აღნიშნულია სახალხო დამცველის როლი, სიძულვილით მოტივირებულ დანაშაულთა ეფექტიანი გამოძიების მოთხოვნისა და საზოგადოებრივი ცნობიერების ზრდის ხელშეწყობის კუთხით; გამოკვეთილია დამოუკიდებელი საგამოძიებო ორგანოს შექმნის აუცილებლობა.

კომიტეტის შეფასებით, რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტომ წარსულში მიყენებული ზიანის კომპენსაციის შესახებ რეკომენდაცია კონკრეტული საფუძვლების, თუ ზიანის განსაზღვრის კრიტერიუმების მითითების გარეშე გასცა. ამასთან, კომიტეტის თანახმად, ეჭვს იწვევს ფინანსების მხოლოდ ოთხი რელიგიური ორგანიზაციისათვის მინიჭება და ამ წრიდან იმ ორგანიზაციების გამორიცხვა, რომლებსაც ანალოგიურად მიადგათ ზიანი. კომიტეტი სინანულს გამოთქვამს, რომ ამ პროცესში არ იყო ჩართული სახალხო დამცველთან არსებული რელიგიათა საბჭო. სახალხო დამცველთან არსებული საბჭოს კონსულტაციებს არ ეფუძნებოდა სხვა მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებებიც, რელიგიური ნაგებობების მშენებლობასთან, ან ასეთი შენობების საკულტო

ცენტრებად ტრანსფორმირებასთან დაკავშირებით. საკონსულტაციო კომიტეტი უკმაყოფილებას გამოთქვამს, იმასთან დაკავშირებითაც, რომ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტოს მიერ მოხის ინციდენტის შესწავლის პროცესში სახალხო დამცველთან არსებული რელიგიათა საბჭო არ იყო ჩართული.

კომიტეტი აღნიშნავს, რომ სახალხო დამცველის ტოლერანტობის ცენტრში შემავალი ეთნიკური უმცირესობების საბჭო მთავარ საკონსულტაციო მექანიზმს წარმოადგენს, სადაც უმცირესობების წარმომადგენლებსა და მათ ორგანიზაციებს საკუთარი მოსაზრებების გამოთქმისა და ინტერესების გაფლერების შესაძლებლობა აქვთ. საბჭოს წევრობა ღიაა და განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებით შეზღუდვა არ არსებობს. კომიტეტი ხაზს უსვამს იმ ფაქტს, რომ ეთნიკური უმცირესობების საბჭო ჩართული იყო როგორც საკანონმდებლო ასევე ზოგადი პოლიტიკის შემუშავების შესახებ გადაწყვეტილების მიღების პროცესებში, 2015-20120 წლების სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიის და სახელმწიფო ენის შესახებ კანონპროექტის შემუშავებაში. კომიტეტი მიუთითებს, რომ საბჭო ადეკვატურ დაფინანსებას საჭიროებს, რათა მან უზრუნველყოს ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლების შეხვედრებზე დასწრება და მათი ჩართვა გადაწყვეტილების მიღების პროცესში.

6.4. საერთაშორისო ორგანიზაცია AMNESTY INTERNATIONAL-ის ანგარიში

23 თებერვალს საერთაშორისო ორგანიზაციამ „Amnesty International“ მსოფლიოში ადამიანის უფლებათა მდგომარეობის შესახებ 2015-2016 წლის ანგარიში გამოაქვეყნა. ანგარიშში სხვა ქვეყნებთან ერთად საქართველოში არსებული მდგომარეობაც არის მიმოხილული.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ძალოვანი სტრუქტურების მიერ სავარაუდოდ ჩადენილი არასათანადო მოპყრობის ფაქტების გამოძიების არაეფექტურობა და ის, რომ მიუხედავად სახალხო დამცველის ინიციატივისა დამოუკიდებელი საგამოძიებო მექანიზმის შექმნის შესახებ, ქვეყანაში არ იქნა მიღებული შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებები.

საერთაშორისო ორგანიზაციამ ყურადღება გაამახვილა ასევე, ადამიანის უფლებათა დარღვევის სხვადასხვა ფაქტებზე. ტელეკომპანია „რუსთავის 2-ის“ გარშემო განვითარებულმა მოვლენების შესახებ ნათქვამია, რომ კითხვები გაჩნდა გამოსატყვის თავისუფლებასთან დაკავშირებით; საანგარიშო პერიოდში უწყვეტად გრძელდებოდა სასამართლო სისტემაზე პოლიტიკური ზეწოლის შესახებ ბრალდებები, მათ შორის შერჩევით სამართალ-

თან დაკავშირებით; იყო შემთხვევები, როდესაც პოლიცია ხელს უშლიდა ან ზღუდავდა მშვიდობიან შეკრებებს და მოყვანილია 12 ივნისს, ჰეიდარ ალიევის სკვერის მაგალითი, როდესაც პოლიციამ აზერბაიჯანში ადამიანის უფლებათა დარღვევების გასაპროტესტებლად აქტივისტებს შეკრების საშუალება არ მისცა; 15 მარტს კი, ქართული ოცნების დაახლოებით 50 მომხრე თავს დაესხა ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის ოფისს ზუგდიდში, რომლის შედეგადაც 9 ადამიანი დაშავდა მათ შორის პოლიციის თანამშრომლები.

მართალია, 17 მაისს ჰომოფობიასთან ბრძოლის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილმა ღონისძიებამ მშვიდობიანად ჩაიარა, თუმცა ხელისუფლებამ უარი განაცხადა უსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე, იმ შემთხვევაში თუ აქცია წინასწარ განსაზღვრულ ადგილას და წინასწარი გახმაურების გარეშე არ ჩატარდებოდა.

ანგარიშში ასევე საუბარია 10 ივლისს სამხრეთ ოსეთიდან რამდენიმე ასეული მეტრით სასაზღვრო პუნქტის თვითნებური გადმონევისა და შექმნილი დაძაბულობის შესახებ.

7. სახალხო დამცველის აპარატის აშბაზი

7.1. ახალი თანამშრომლები

თებერვლიდან სახალხო დამცველის აპარატში რეგიონული დეპარტამენტის უფროსად, კონკურსის წესით შეირჩა თეიმურაზ ქორიძე, სამეგრელო-ზემო სვანეთის სამმართველოს უფროსის თანამდებობაზე დაინიშნა ლევან პაპავა, აჭარის სამმართველოს უფროსად ციალა ქათამიძე და იმერეთის რაჭა-ლეჩხუმის, ქვემო სვანეთისა და გურიის მხარის სამმართველოს უფროსად მადონა ბასილაძე; ხოლო სპეციალისტებად შეირჩნენ: მარნეულის ოფისში ირმა მჭედლიძე, გორის ოფისში დალი ჯანიაშვილი, შშმ პირთა უფლებების დეპარტამენტში ნინო ვალიკოვი.

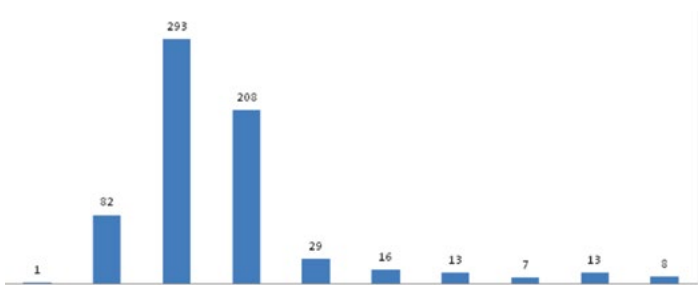
7.2. თელავის ოფისა ადგილობრივ პირებსა და სამსახურებს

9 თებერვლიდან სახალხო დამცველის აპარატის თელავის ოფისი ჩოლოყაშვილის ქუჩა N36-დან ამავე ქუჩის დასაწყისში, ჩოლოყაშვილის ქუჩა N3-ში გადავიდა და ჩვეულ რეჟიმში განაგრძობს საქმიანობას.

7.3. მომართვიანობის სტატისტიკა

იანვრის თვეში სახალხო დამცველის აპარატში შემოვიდა 779 განცხადება. დასაშვებობის გავლის შემდეგ 670 განცხადება სამსახურების მიხედვით შემდეგნაირად გადანაწილდა:

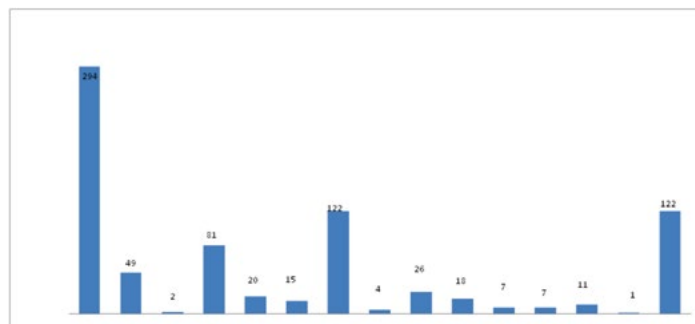
- პრევენციის და მონიტორინგის დეპარტამენტი — 1
- სამოქალაქო, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უფლებების დაცვის დეპარტამენტი — 82
- სს მართლმსაჯულების დეპარტამენტი — 293
- რეგიონული სამმართველო — 208
- ბავშვის უფლებათა დაცვის ცენტრი — 29
- გენდერული თანასწორობის დეპარტამენტი — 16
- შშმ პირთა უფლებების დაცვის დეპარტამენტი — 13
- ანალიტიკური დეპარტამენტი — 7
- თანასწორობის დეპარტამენტი — 13
- თავდაცვის სფეროში ადამიანის უფლებათა დაცვის დეპარტამენტი — 8

შემოსული განცხადებები თემატურად შემდეგნაირად გადანაწილდა

- პატიმართა უფლებები — 294

- სამოქალაქო უფლებები — 49
- პოლიტიკური უფლებები — 2
- სოციალური უფლებები — 81
- ეკონომიკური უფლებები — 20
- მოხელის მხრიდან უფლებამოსილების გადამეტება — 15
- სისხლის სამართლის საქმე — 122
- რელიგიური საკითხები — 4
- ბავშვის უფლებები — 26
- გენდერული თანასწორობის საკითხები — 18
- შშმ პირთა უფლებები — 7
- საკანონმდებლო საკითხი — 7
- დისკრიმინაცია — 11
- კონფლიქტური რეგიონებიდან შემოსული განცხადებები — 1
- დამატებითი განცხადება და სხვა — 122

კონტაქტი

სხელი ხაზი – 1481

თბილისი:

ნინო რამიშვილის 6. თბილისი 0179

ტელ.: +99532 2234499 / 2913814 / 2913815 / 2913841 / 2913842 / 2913843 / 2913875 / 2913876 / 2913877

ფაქსი: +99532 913841

ელ-ფოსტა: info@ombudsman.ge

ბათუმი:

მაზნიაშვილის ქ. 9

მობ.: 577 50 52 31

ტელ.: 0422 27 05 44

ზუგდიდი:

კოსტავას 58

მობ.: 577 50 52 34

ტელ.: 0415 22 36 11

ახალქალაქი:

ჭავჭავაძის ქ. 4

მობ.: 577 12 27 70 ;

577 12 27 71

ტელ.: 0362 22 32 83

თელავი:

ჩოლოყაშვილის ქ.3

მობ.: 591 883538

ტელ.: 0350 27 99 27

ქუთაისი:

რუსთაველის ქ. 18

მობ.: 577 55 33 81

ტელ.: 0431 25 33 50

ბორი:

სამების ქ. N1

მობ.: 577 78 27 42

ტელ.: 0370 27 05 49

მარნეული:

რუსთაველის ქ. 51

ტელ.: 0357 22 19 70

ოზურგეთი:

დავით აღმაშენებლის ქ. №9

ტელ.: 0496 27 30 53

მობ.: 593 44 44 27

რედაქტორი: თეონა გოგოლაშვილი
სარედაქციო კოლეგია:
თამარ ხიდაშელი,
ნიკო თათულაშვილი